

Onzindelijkheid bij katten: waarom plast of poept een kat buiten de bak?

Een plasje op het kleed of een drol naast de kattenbak is natuurlijk niet fijn. Toch doet een kat dit bijna nooit om stout te zijn. Meestal is er pijn, spanning of iets aan de kattenbak dat niet prettig voelt. Mira helpt je om rustig naar de oorzaak te zoeken.

Onzindelijkheid is een boodschap

Katten zijn van nature schone dieren. Ze begraven hun plas en ontlasting het liefst op een rustige, veilige plek.

Gaat het opeens buiten de kattenbak mis? Dan probeert je poezenkind iets te vertellen.

Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van:

- pijn of ziekte;*
- een vervelende ervaring op de kattenbak;*
- stress of angst;*
- ruzie met een andere kat;*
- een vieze of onhandige kattenbak;*
- kattengrit dat niet fijn aanvoelt;*
- moeite om in de bak te stappen;*

- *te weinig kattenbakken.*

Boos worden helpt niet. De oorzaak vinden wel.

Mira vertelt:

“Een plasje naast de bak is geen wraak. Soms is het de enige manier waarop ik kan laten zien dat iets niet goed voelt.”

Laat eerst de gezondheid controleren

Onzindelijkheid kan door een lichamelijk probleem komen. Laat een kat die plotseling buiten de bak plast of poept daarom altijd controleren door de dierenarts.

Mogelijke oorzaken zijn:

- *een blaasontsteking;*
- *blaasgruis of blaasstenen;*
- *pijn bij het plassen;*
- *verstopping;*
- *diarree;*
- *gewrichtspijn;*
- *nierproblemen;*
- *diabetes;*
- *problemen met de darmen;*
- *ouderdomsklachten.*

Ook stress kan klachten aan de blaas veroorzaken. Een medische controle blijft daarom belangrijk, zelfs wanneer er thuis iets spannends is gebeurd.

Niet kunnen plassen is spoed

Gaat een kat steeds naar de bak, maar komt er niets of alleen een paar druppeltjes? Dan kan de urineweg verstopt zijn.

Let op signalen zoals:

- *vaak naar de kattenbak lopen;*
- *persen zonder te plassen;*
- *klaaglijk miauwen;*
- *veel likken rond de geslachtsdelen;*
- *onrustig heen en weer lopen;*
- *een pijnlijke buik;*
- *sloom worden;*
- *overgeven.*

Bel direct de dierenarts wanneer er niet geplast kan worden. Wacht niet tot de volgende dag.

Dit is vooral bij katers levensgevaarlijk.

Mira zegt:

“Vaak naar de bak gaan zonder een echte plas is geen kattenbakprobleem. Dat is een noodgeval.”

Plassen of sproeien?

Plassen en sproeien lijken op elkaar, maar betekenen vaak iets anders.

Gewoon plassen

Bij plassen:

- *hurkt de kat;*
- *ligt er meestal een grotere plas;*
- *gebeurt het vaak op een horizontale plek;*
- *kan de ondergrond zacht zijn, zoals een bed, kleed of bank.*

Dit kan passen bij pijn, stress of een probleem met de kattenbak.

Sproeien

Bij sproeien:

- *blijft de kat meestal staan;*
- *gaat de staart recht omhoog;*
- *kan de staart trillen;*
- *komt er een kleine hoeveelheid urine;*
- *gebeurt het vaak tegen een muur, deur of meubel.*

Sproeien is een manier om geur achter te laten. Het kan voorkomen bij onzekerheid, spanning, katten in de buurt of veranderingen in huis.

Ook geholpen katten kunnen sproeien.

Maak eventueel een filmpje van het gedrag wanneer dat veilig kan. Zo kan de dierenarts of gedragsspecialist beter zien wat er gebeurt.

Kijk goed naar de kattenbak

Een kattenbak die voor mensen prima lijkt, kan voor een kat toch niet prettig zijn.

Let op:

- *de grootte;*
- *de instap;*
- *de plek;*
- *het soort kattengrit;*
- *de hoeveelheid grit;*
- *de hygiëne;*
- *het aantal bakken;*
- *de aanwezigheid van een kap of deurtje.*

Je poezenkind kan niet zeggen:

“Deze bak is te klein en ruikt naar parfum.”

Hij kiest dan misschien een andere plek.

Hoe groot moet de kattenbak zijn?

Een kat moet zich makkelijk kunnen omdraaien, graven en een fijne houding kunnen aannemen.

Veel kattenbakken uit de winkel zijn aan de kleine kant.

Kies liever een ruime bak. Een goede richtlijn is ongeveer anderhalf keer de lichaamslengte, zonder de staart mee te rekenen.

Een grote opbergbak kan soms fijner zijn dan een gewone kattenbak. Zorg wel voor een veilige instap en scherpe randen mogen niet aanwezig zijn.

Voor een kitten, senior of kat met gewrichtspijn is een lage instap belangrijk.

Een bak met of zonder kap?

Sommige katten gebruiken graag een gesloten bak. Andere vinden een kap benauwd of onveilig.

In een gesloten bak:

- blijven geuren langer hangen;*
- kan de kat minder goed om zich heen kijken;*
- is er soms weinig ruimte;*
- kan een andere kat de uitgang bewaken.*

Probeer bij problemen ook een ruime, open bak.

Heeft de kattenbak een klapdeurtje? Haal dit dan tijdelijk weg. Niet iedere kat vindt het prettig om door een bewegend deurtje te moeten.

♥ Mira's tip:

“Een kap houdt de geur misschien uit jouw neus, maar binnen zit mijn neus er middenin.”

Hoeveel kattenbakken zijn nodig?

Een fijne richtlijn is:

één kattenbak per kat, plus één extra.

Bij twee katten zijn dat dus het liefst drie bakken. Bij vier katten zijn dat er vijf.

Zet ze verspreid door het huis.

Drie bakken naast elkaar voelen voor katten vaak als één grote kattenbak. Als een andere kat de ruimte bewaakt, zijn alle bakken tegelijk onbereikbaar.

In een huis met meerdere verdiepingen is op iedere gebruikte verdieping minstens één bak prettig.

Kies een rustige en veilige plek

Een kattenbak hoort op een plek te staan waar een kat zich veilig voelt.

Zet hem liever niet:

- naast de wasmachine;*
- in een drukke gang;*
- naast eten en drinken;*
- achter een deur die kan dichtslaan;*
- in een kleine ruimte zonder vluchtroute;*
- op een plek waar een andere kat de uitgang kan bewaken.*

Kies een rustige plek die dag en nacht bereikbaar is.

Een kat wil tijdens het plassen kunnen zien wat er om hem heen gebeurt en makkelijk weg kunnen lopen.

Welk kattengrit is fijn?

Veel katten geven de voorkeur aan zacht, fijn en ongeparfumeerd grit.

Sterk geparfumeerde kattenbakvulling ruikt voor mensen misschien fris, maar kan voor een gevoelige kattenneus veel te sterk zijn.

Verander het grit niet plotseling.

Wil je iets nieuws proberen? Zet dan tijdelijk een extra bak neer met de nieuwe vulling. Zo kan je poezenkind zelf kiezen.

Vul de bak met voldoende grit om te kunnen graven, maar maak er geen diepe zandbak van. Een laag van enkele centimeters is meestal een fijne start.

Houd de kattenbak schoon

Schep plasjes en ontlasting minstens één of twee keer per dag uit de bak.

Maak de hele bak regelmatig schoon met warm water en een mild, geurloos schoonmaakmiddel.

Gebruik liever geen sterk ruikende middelen zoals:

- bleek;*
- ammoniak;*
- geparfumeerde reinigers;*
- sterke luchtverfrissers.*

Spoel de bak goed na en droog hem voordat er schoon grit in gaat.

Een vieze bak kan worden geweigerd. Een bak die sterk naar schoonmaakmiddel ruikt trouwens ook.

 Mira vertelt:

“Mijn toilet hoeft niet naar bloemen te ruiken. Schoon, rustig en zonder parfum vind ik veel fijner.”

Heeft er iets vervelends bij de bak plaatsgevonden?

Een kat kan de kattenbak gaan vermijden na een nare ervaring.

Misschien:

- *deed plassen pijn;*
- *schrok hij van de wasmachine;*
- *werd hij lastiggevalen door een andere kat;*
- *viel er iets om;*
- *werd hij tijdens het plassen opgepakt;*
- *zat hij verstopt in de bak;*
- *was de ontlasting pijnlijk.*

Ook wanneer de medische klacht voorbij is, kan de angst voor de bak blijven bestaan.

Zet dan een extra, andere kattenbak op een rustige plek. Gebruik eventueel een ander model en fijn, ongeparfumeerd grit. Zo krijgt de kat een frisse start zonder de nare herinnering.

Spanning tussen katten

Katten hoeven niet hard te vechten om ruzie te hebben.

Spanning kan heel stil zijn.

Let op:

- *staren;*
- *een doorgang blokkeren;*
- *achtervolgen;*
- *wachten bij de kattenbak;*
- *steeds dezelfde rustplek innemen;*
- *een andere kat wegduwen bij voer of water;*
- *één kat die veel verstopt zit.*

De onzekere kat durft dan misschien niet naar de kattenbak en zoekt een veiliger plekje.

Zorg voor meerdere routes en verspreid belangrijke spullen door het huis:

- *kattenbakken;*
- *voerplekken;*
- *waterbakken;*
- *krabplekken;*
- *mandjes;*
- *hoge uitkijkplekken.*

Iedere kat moet deze spullen kunnen gebruiken zonder langs een spannende huisgenoot te hoeven.

Veranderingen kunnen stress geven

Katten houden van herkenning en vaste gewoontes.

Onzindelijkheid kan ontstaan na:

- *een verhuizing;*
- *een nieuw huisdier;*
- *een baby;*
- *bezoek;*
- *verbouwen;*
- *nieuwe meubels;*
- *een andere dagindeling;*
- *het verlies van een huisgenoot;*
- *vreemde katten rond het huis.*

Probeer de dag voorspelbaar te houden. Geef vaste eet- en speelmomenten en zorg voor rustige schuilplaatsen.

Sluit gordijnen of gebruik raamfolie wanneer vreemde katten buiten veel spanning veroorzaken.

Waarom kiest een kat zachte plekken?

Een bed, bank, wasmand of kleed voelt zacht onder de pootjes en neemt vocht goed op.

Een kat kan zo'n plek kiezen omdat:

- *de kattenbakvulling pijn doet;*
- *de plek veilig ruikt;*
- *het oppervlak prettig voelt;*
- *daar eerder is geplast;*

- *hij spanning bij de kattenbak ervaart.*

Het bed ruikt bovendien sterk naar vertrouwde mensen. Een bange of pijnlijke kat kan juist daarom die plek kiezen.

Het is geen persoonlijke aanval.

Maak ongelukjes goed schoon

Urinegeur kan achterblijven, ook wanneer mensen niets meer ruiken. Voor een kattenneus kan die plek nog steeds naar toilet ruiken.

Gebruik een schoonmaakmiddel dat speciaal geschikt is om urinegeur af te breken.

Dep een verse plas eerst op. Wrijf niet hard, want daarmee duw je de urine verder in de stof.

Gebruik geen ammoniak. Die geur kan op urine lijken en de plek opnieuw aantrekkelijk maken.

Test ieder schoonmaakmiddel eerst op een onopvallend stukje van het materiaal.

Maak de gekozen plek tijdelijk minder aantrekkelijk

Na het schoonmaken kun je de plek tijdelijk afschermen.

Denk aan:

- *de slaapkamerdeur sluiten;*
- *wasgoed in een afgesloten mand doen;*
- *een waterdichte hoes gebruiken;*

- *spullen van de vloer halen;*
- *een meubel tijdelijk bedekken.*

Zet eventueel een extra kattenbak vlak bij de gekozen plek.

Wordt deze goed gebruikt? Verplaats hem dan iedere paar dagen een klein stukje naar een geschiktere plaats.

Haal nooit alle kattenbakken weg om één nieuwe plek af te dwingen.

Straf nooit

Duw de neus niet in een plasje. Schreeuw niet en spuit niet met water.

Een kat begrijpt daardoor niet waar hij wel moet plassen.

Straffen kan leiden tot:

- *angst voor mensen;*
- *meer stress;*
- *stiekem plassen;*
- *een slechter kattenbakgevoel;*
- *minder vertrouwen.*

Ruim het ongeluk rustig op en zoek naar de oorzaak.

Mira's boodschap:

“Ik weet dat een plasje op het kleed niet fijn is. Maar help mij liever dan dat je boos wordt. Ik heb je juist nodig om te ontdekken wat er misgaat.”

Beloon rustig kattenbakgebruik

Gebruikt je poezenkind de bak? Laat hem rustig zijn gang gaan.

Wacht tot hij helemaal klaar is en van de bak wegloopt. Geef daarna eventueel een vriendelijke stem, een aai of een kleine beloning.

Staar niet tijdens het plassen en pak hem niet direct op. De kattenbak moet een veilige plek blijven.

Zet een kat ook niet steeds gedwongen in de bak. Dat kan juist voor meer spanning zorgen.

Een kitten dat ongelukjes heeft

Een kitten moet soms nog leren waar de kattenbak staat.

Zet meerdere lage bakken neer, vooral:

- dicht bij de slaappleats;*
- in de ruimte waar wordt gespeeld;*
- op iedere gebruikte verdieping.*

Zet het kitten na slapen, spelen of eten rustig in de buurt van de bak. Laat hem zelf instappen.

Ongelukjes horen bij het leren. Maak ze schoon en straf het kleintje niet.

Blijven de ongelukjes terugkomen? Laat de gezondheid controleren en kijk of de bak makkelijk bereikbaar is.

Een oudere kat die naast de bak plast

Een senior kan moeite krijgen met:

- *een hoge instap;*
- *traplopen;*
- *hurken;*
- *ver lopen;*
- *de weg vinden;*
- *lang wachten op een bezette bak.*

Zet lage, ruime bakken op makkelijk bereikbare plekken.

Een nachtlampje kan helpen als de oudere kat in het donker onzeker wordt.

Laat nieuwe onzindelijkheid bij een senior altijd door de dierenarts onderzoeken.

Plassen door spanning of sproeien

Wordt er tegen deuren, ramen of muren gespreeid? Kijk dan of er iets in de omgeving spanning veroorzaakt.

Misschien:

- *lopen er vreemde katten langs het raam;*
- *is er een nieuwe huisgenoot;*
- *zijn er te weinig eigen plekjes;*
- *is er ruzie tussen de katten;*
- *is er iets veranderd in huis.*

Maak de plek goed schoon en verklein de aanleiding voor de spanning.

Castratie of sterilisatie kan sproeien verminderen, maar lost niet iedere oorzaak op. Ook geholpen katten kunnen uit onzekerheid markeren.

Houd een plas- en poepdagboek bij

Schrijf een tijdje op:

- *waar het gebeurt;*
- *wanneer het gebeurt;*
- *of het om plas, ontlasting of sproeien gaat;*
- *welke bak wel wordt gebruikt;*
- *wie er in de buurt was;*
- *wat er die dag veranderde;*
- *hoe de ontlasting eruitzag;*
- *hoeveel er wordt gedronken.*

Maak eventueel een plattegrond van het huis en markeer de plekken.

Zo worden patronen zichtbaar en kan de dierenarts of kattengedragdeskundige beter meedenken.

Wanneer vraag je extra hulp?

Vraag hulp wanneer:

- *de dierenarts geen lichamelijke oorzaak vindt;*
- *het gedrag blijft terugkomen;*
- *er spanning tussen katten is;*

- *meerdere katten onzindelijk worden;*
- *de gekozen plekken zich uitbreiden;*
- *de kat erg bang of gestrest lijkt;*
- *aanpassingen aan de kattenbak niet helpen.*

Een kattengedragdeskundige kan thuis bekijken hoe de kattenbakken, looproutes en onderlinge verhoudingen zijn.

Onzindelijkheid heeft soms meerdere oorzaken tegelijk. Geef niet op als de eerste verandering niet meteen alles oplost.

Veelgestelde vragen

Doet mijn kat dit uit wraak?

Nee.

Katten plassen of poepen niet buiten de bak om mensen terug te pakken. Er is meestal een medische, praktische of emotionele oorzaak.

Waarom plast mijn kat op bed?

Een bed is zacht, neemt vocht op en ruikt vertrouwd.

Pijn, stress of een vervelende ervaring met de kattenbak kan een rol spelen. Laat eerst de gezondheid controleren.

Waarom plast mijn kat vlak naast de bak?

Misschien wil hij de bak wel gebruiken, maar is de instap te hoog, de bak te klein of het grit niet prettig.

Pijn bij het plassen of poepen kan ook een oorzaak zijn.

Kan een vieze kattenbak de oorzaak zijn?

Ja.

Sommige katten zijn heel gevoelig voor een vieze bak. Schep hem minimaal één of twee keer per dag uit.

Moet ik een kattenbak met kap gebruiken?

Niet iedere kat vindt een kap prettig.

Probeer bij problemen ook een grote open bak zonder klapdeurtje.

Hoeveel kattenbakken heb ik nodig?

Een fijne richtlijn is één bak per kat, plus één extra.

Verspreid ze over verschillende rustige plekken in huis.

Waarom sproeit een geholpen kat nog?

Sproeien kan ook door onzekerheid, territoriale spanning of vreemde katten buiten komen.

Castratie of sterilisatie helpt vaak, maar neemt niet iedere oorzaak weg.

Mag ik mijn kat na een ongeluk in de bak zetten?

Liever niet als straf.

Dat kan de kattenbak juist spannend maken. Maak de plek schoon en verbeter de bak en omgeving.

Het Poezenliefde-stappenplan

- 1. Laat lichamelijke oorzaken uitsluiten.*
- 2. Controleer of er normaal geplast kan worden.*
- 3. Bepaal of het om plassen, poepen of sproeien gaat.*
- 4. Zorg voor één kattenbak per kat, plus één extra.*
- 5. Kies grote bakken op rustige, bereikbare plekken.*
- 6. Probeer fijn, ongeparfumeerd kattengrit.*
- 7. Schep de bakken dagelijks uit.*
- 8. Kijk naar spanning tussen katten.*
- 9. Maak ongelukjes grondig en geurvrij schoon.*
- 10. Straf nooit en vraag hulp als het probleem blijft.*

Wat mag je onthouden?

Onzindelijkheid is geen stout gedrag.

Er kan iets mis zijn met:

- de gezondheid;*
- de kattenbak;*

- *het kattengrit;*
- *de plek van de bak;*
- *de onderlinge rust;*
- *het gevoel van veiligheid.*

Kijk liefdevol naar de boodschap achter het gedrag. Hoe sneller de oorzaak wordt gevonden, hoe sneller je poezenkind zich weer fijn en veilig kan voelen.

Mira's boodschap:

“Een ongelukje buiten de bak is niet mijn manier om je boos te maken. Het is mijn manier om te vertellen dat iets niet fijn voelt. Luister zonder straf, help mij zoeken en geef mij weer een toilet waar ik mij veilig voel.”

www.poezenliefde.nl | Waar iedere kat een bijzonder plekje verdient